

Cultures

TEATRE | MÚSICA | LLETRES | DANSA | ART | TRADICIONS | CINE | TELEVISIÓ

UNA CIUTAT PER AL RECORD ▶ Ara fa 13 anys, la periodista i historiadora manresana Gal·la Garcia i Casarramona i l'editorial Efadós engegaven un projecte per fascicles titulat «L'Abans de Manresa. Recull gràfic 1876-1965» que donaria com a fruit un llibre, avui exhaurit, amb més d'un miler d'imatges i 666 pàgines. Inclòs en la col·lecció «Catalunya desapareguda», Efadós i Garcia publiquen ara i en petit format, «Manresa desapareguda»

Aquella Manresa en blanc i negre

▶ Gal·la Garcia signa un volum gràfic que recupera 160 imatges de final del XIX al 1965 d'una ciutat que ja no existeix

SUSANA PAZ | MANRESA

■ Una dècada i mitja després que els primers fascicles del col·leccionable *L'Abans de Manresa. Recull gràfic 1876-1965* (Editorial Efadós) arribessin al quiosc i es convertissin en un llibre de 666 pàgines, des de fa anys exhaurit, la periodista i historiadora manresana Gal·la Garcia i Casarramona (1974) i el mateix segell han recuperat una part d'aquell material a *Manresa desapareguda*. Inclòs en la col·lecció Catalunya Desapareguda, el volum, de petit format i tapa dura, conté 160 imatges en blanc i negre de final del segle XIX i fins al 1965. El llibre ja es pot trobar a les llibreries.

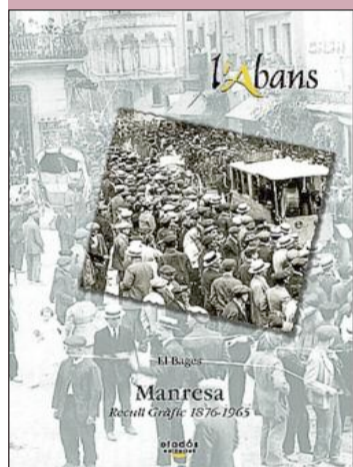
La imatge que obre el recull és una panoràmica de la ciutat, presa des de la carretera de Can Masana, que mostra com era la Manresa entre els anys 1896 i 1904 quan, com explica l'autora, «les noves fàbriques, els nous carrers i les barriades comencen a guanyar terreny al regadiu». En la tria de les imatges s'ha buscat, explica Garcia, «la qualitat i la diversitat» i, majoritàriament, les fotografies provenen d'arxius particulars, entitats i de l'Arxiu Comarcal del Bages. Cada imatge s'acompanya d'un petit text explicatiu que vol situar el lector en el context de la fotografia ajudat, al final del llibre, per un índex temàtic.

Per a l'autora, *Manresa desapa-*

MANRESA DESAPAREGUDA

▶ 2014. De Gal·la Garcia Casarramona. 160 fotos comentades. Publicat per l'editorial Efadós. 184 pàgines, 22 euros.

L'ABANS

▶ 2001. L'editorial Efadós i Gal·la Garcia ja van col·laborar en aquest projecte, de venda per fascicles. El volum tenia 666 pàgines i un miler de fotos. L'editorial Efadós ha començat la col·lecció de L'Abans aquesta setmana a la Seu i Puigcerdà.

SALVADOR REDÓ

Gal·la Garcia amb el llibre que ha fet amb l'editorial Efadós

reguda s'ha de mirar, llegir i entendre des de la perspectiva «d'un àlbum familiar col·lectiu» que narra, fotogràficament, la identitat

«d'una terra d'origen o d'acollida». No és un treball exhaustiu però sí que s'ha volgut donar una «pinzellada» a tots aquells elements

que configuren el caràcter físic i vital d'una ciutat: carrers, festes, associacions, monuments, entitats, escoles, esports, activitats culturals, hospitals, places, esglésies... Una mirada nostàlgica? Per a Gal·la Garcia, sí, «però en positiu. Records sobre com havia estat la ciutat per pensar en el que queda per fer». No nega que, revisant *L'Abans de Manresa*, l'ha sorprès «el pas del temps». I és que en poc més de deu anys la «ciutat s'ha transformat». El 2001, exemplifica, a Manresa encara funcionava a ple rendiment la fàbrica Pirelli, existia Caixa Manresa, la Fàbrica Nova «estava dempeus»... Avui, diu, «la realitat és una altra i, segurament, és més necessari que mai recordar d'on venim. No només ha canviat la ciutat, també la societat».

Les imatges que va recopilar per elaborar el 2001 *L'Abans de Manresa* van sumar 2.957 fotografies que van ampliar l'Arxiu Comarcal de Manresa. En el llibre se'n van publicar un miler. Ara, les 160 triades recullen «el millor» d'una Manresa en blanc i negre que ajudarà a reconèixer aquella ciutat desapareguda o transformada. Operacions a l'hospital de Sant Andreu el 1911 sense guants i màscara. O la impressionant nevada de 1962 a la plaça de Crist Rei, amb la desapareguda Metal·lúrgica Tèxtil, i la inesborrable *farola* que, tot i no ser-hi, encara pertany a l'imaginari col·lectiu. O, per celebrar la Pasqua, una imatge dels Armats, el Divendres Sant del 1958, ahir feia 56 anys.

OPINIÓ

La imatge fixa la memòria que tenim de les coses i fixa la història, la personal i la col·lectiva. Els reculls gràfics són una finestra oberta al passat. Cada fotografia és un llibre obert i a través de la seva lectura, com si es tractés de llegir uns textos, aprenem el què i el com, el quan i el per què i el qui de la nostra memòria més o menys recent en funció de l'edat del lector. A *Manresa desapareguda*, la seva autora, l'escriptora manresana Gal·la Garcia, ens convida a retrobar la ciutat que

Salvador Redó
sredo@regio7.cat

TE'N RECORDES QUAN...?

ha posat els fonaments immediatament anteriors a l'actual. Racons, places, carrers, indústries, invents i gent, molta gent en els rostres de la qual seran molts els que s'hi reconeixeran perquè hi veuran els besavis, els avis, els pares, els companys de jocs o d'estudi, aquell o

aquell altre.

Entrem en el món del «te'n recordes quan...?». Però un recull d'aquesta mena requereix un esforç poc sospitat pel lector; què es tria i, per tant, què es deixa, com es disposa en el context de l'obra per dinamitzar-la, per provocar la parada en cada pàgina; què s'hi veu i com es descriu... De la bona suma d'aquests ítems és quan en surt, com és el cas, una obra amena i didàctica.

I un treball així no seria possible sense una feina prèvia, indispensable: la feina dels fotò-

grafs, amateurs o professionals, tant se val. Avui de fotografies se'n fan milers cada dia. En el temps de les fotografies de la *Manresa desapareguda* se'n feien algunes desenes, més aviat poques; negatius únics en la majoria d'ocasions; plaques de vidre de posar i de treure, emulsionades a casa o comprades a preus no pas econòmics. Tenir una càmera a casa era tot un luxe. I encara hem de remarcar un altre aspecte sense el qual tot plegat no seria possible: la dèria per conservar aquests materials. Avui amb la

fotografia digital ho guardem en discos durs, en el temps de les fotografies del llibre de la Gal·la Garcia, les plaques de vidre es guardaven entre paper fi perquè no es deterioressin o en calaixets de fusta tipus mobles per a fitxes, o amb el pas a la gelatina, en caps de cartró; les caps de sabates n'han guardat moltes de fotografies en negatiu o en còpies. Gràcies als pioners de la imatge i gràcies a qui avui en fa recerca podem tenir una obra com aquesta. Hi ha fotografies que són senzillament delicioses.